

Ярославцева М.І.

*к. пед. н., доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

Фролова І.В.

*викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

Україна, м. Харків

Національно-патріотичне виховання дітей предшкільного віку засобами декоративного мистецтва України

Сучасний період розвитку суспільства в Україні відкриває широкі можливості для оновлення змісту освіти на основі національно-патріотичного виховання, що забезпечує умови для становлення духовно багатого майбутнього покоління. Сьогодні, як ніколи, є важливим вивчення й усвідомлення молодим поколінням традицій і звичаїв із метою відродження й становлення світоглядних принципів українського народу.

Теоретичні аспекти національно-патріотичного виховання молодого покоління на матеріалі народного мистецтва розробляли класики української педагогіки, як Г. Ващенко, І. Огієнко, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін. Центральною ідеєю виховання любові до Батьківщини в українських педагогів була ідея народності. К. Ушинський зазначав, що виховання, якщо воно не хоче бути безсилим, повинно бути народним [1].

Значний внесок у формування ідеї національного дитячого садка в історії української педагогіки зробила С. Русова [6]. Ознайомлення з народним декоративним мистецтвом, на її думку, розкриває широкі можливості для виховання в дітей і молоді національних почуттів.

Декоративне мистецтво України – це виготовлення та художнє оздоблення різних предметів та матеріалів. Сьогодні елементи національної творчості широко присутні в побуті, одязі, предметах декоративно-прикладного

мистецтва. Із раннього дитинства вироби народних майстрів природно входять у наше життя. Вишита серветка, глиняна іграшка, народний посуд, мальована шкатулка радують і приваблюють нашу увагу.

Ознайомлення з різноманітним декоративним мистецтвом України допомагає дитині краще пізнати рідний край, вивчити його багатства, зрозуміти красу народної творчості та здобути певні національні цінності. Де б людина не була, вона завжди згадає свій край, де минуло її дитинство, зберігаючи любов до рідного краю на все життя.

Методика національно-патріотичного виховання дітей передшкільного віку ґрунтується на таких засадах:

- ознайомлення дошкільнят із декоративним мистецтвом України повинно природно «входити» в цілісний освітній процес, що будується на фоні краєзнавчого матеріалу;
- введення краєзнавчого матеріалу в роботу з дітьми з урахуванням принципу поступового переходу від більш близького дитині до більш віддаленого від дитини – культурно-історичних фактів;
- формування особистісного ставлення до творів народного мистецтва, створення умов для активного залучення дітей до художньої декоративної діяльності;
- розвиток музейної педагогіки, що надає можливість дитині налагодити діалог із культурним надбанням минувшини та сьогодення рідного краю;
- здійснення діяльнісного підходу щодо залучення дітей до історії, культури, народного декоративного мистецтва;
- залучення дітей до участі в народних святах, до атмосфери загальної радості та піднесеного настрою;
- вибір методів ознайомлення дітей із декоративним мистецтвом, що перш за все підвищують їх пізнавальну та емоційну активність;
- створення відповідного розвивального середовища вдома та закладі дошкільної освіти, яке б сприяло розвитку особистості дитини на основі народної культури з опорою на краєзнавчий матеріал;

- організація роботи з батьками під девізом: їх знання та інтерес до декоративного мистецтва України повинні передаватися дітям.

Під час ознайомлення дітей передшкільного віку з декоративним мистецтвом України слід дотримуватися певних принципів: історизму, який реалізовується шляхом збереження хронологічного порядку явищ, що розглядаються, і зводиться до усвідомлення двох історичних понять: минуле (давним-давно) і сучасне, (наші дні); гуманізації, який передбачає вміння педагога приймати позицію дитини, враховувати її точку зору, почуття та емоції; диференційованого підходу, який полягає у створенні оптимальних умов для самореалізації кожної дитини в процесі засвоєння знань про декоративне мистецтво з урахуванням віку, статі дитини, накопиченого нею досвіду; інтеграції, який реалізується в співробітництві з сім'єю, бібліотекою, музеєм тощо.

Отже, в наш час важливо, щоб кожен заклад освіти став для дитини осередком становлення громадянина-патріота України, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову. Засвоєння національних цінностей – тривалий процес. Вони не закладені у генах, це не природна якість, а соціальна, вона не успадковується, а формується цілеспрямовано, системно, з дотриманням певних принципів та використанням відповідних методів.

Література

1. Історія української школи і педагогіки : Хрестоматія / Упоряд. О. О. Любар; За ред. В. Г. Кременя. Київ: Т-во «Знання», КОО, 2003. 766 с.
2. Каплуновська О. М., Кичата І. І., Палець Ю. М. Україна – моя Батьківщина. Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / за наук.ред. О. Д. Рейпольської. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 72 с.
3. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей : навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006. 200 с.

4. Патріотичне виховання дітей дошкільного віку: методичний посібник / за заг. ред. Л. Л. Покроєвої. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2015. 472 с.
5. Пономарьова Г. Ф., Яценко В. В. Особливості патріотичного виховання у вищих навчальних закладах (ВНЗ). *Проблеми виховання патріотизму в сучасному українському суспільстві* : матеріали I міжвуз. наук.-практ. Інтернет-конф. / Г. С. Гамрецька ; за ред. Г. Ф. Пономарьової ; Комун. закл. «Харків. гуманіт.-пед. акад.» Харків. обл. ради. ; Хмельницька гуманіт.-пед. акад. (10 квітня 2015 року). Харків Хмельницький, 2015. С. 102–110.
6. Русова С. Ф. Дещо з філософії виховання. *Вільна укр. шк.* 1918. № 10. С.306-316.
7. Савченко Л. Л. Патріотичне виховання дітей як один з пріоритетних напрямів виховної роботи у ДНЗ. *Сучасні наукові дослідження у психології та педагогіці – прогрес майбутнього*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22–23 травня 2015 р.). Одеса, 2015. С.65–69.